

STATUS SĘDZIEGO SZACHOWEGO POLSKIEGO ZWIĄZKU SZACHOWEGO

(propozycja 21.12.2021)

§ 1. Wymagania stawiane osobom ubiegającym się o tytuł sędziego

1. Sędziego szachowego winna cechować nieskazitelna postawa etyczna, moralna i sportowa. Sędzia szachowy winien postępować rozważnie, z taktem, zachowując obiektywizm i opanowanie, a także przestrzegać obowiązujące przepisy.
2. Sędzią szachowym może być osoba, która:
 - a) ma polskie obywatelstwo,
 - b) ma ukończone 18 lat, z wyjątkiem młodzieżowej klasy sędziowskiej, którą można uzyskać mając ukończone 16 lat,
 - c) ma pełne prawa zawodnika i działacza sportowego,
 - d) ma przynajmniej II kategorię szachową,
 - e) zda egzamin sędziowski przed właściwą komisją,
 - f) zobowiązuje się wypełniać zadania sędziowskie.

§ 2. Klasyfikacja polskich arbitrów

1. Sędziów szachowych dzielimy na sędziów klasy międzynarodowej, centralnej i okręgowej.
2. Do sędziów szachowych klasy międzynarodowej zaliczamy: arbitra klasy FIDE (FA) oraz arbitra klasy międzynarodowej (IA)
3. Do sędziów szachowych klasy centralnej zaliczamy sędziego klasy pierwszej (I) i sędziego klasy państwowej (P).
4. Do sędziów szachowych klasy okręgowej zaliczamy sędziego klasy młodzieżowej (M), trzeciej (III) i drugiej (II).

§ 3. Tryb nadawania klas sędziowskich

1. Organizatorem kursu sędziowskiego na klasy okręgowe może być wyłącznie Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego.
2. Ujednolicone wytyczne i zakres tematów na kurs sędziowski na klasy okręgowe opracowuje Kolegium Sędziów PZSzach.
3. Uzyskanie klasy sędziowskiej wymaga zdania egzaminu lub ukończenia odpowiedniego kursu sędziowskiego, połączonego z egzaminem. Z egzaminu organizator kursu sporządza protokół zawierający dane zdających, ilość zdobytych punktów a także informacje o wyniku egzaminu (pozytywny bądź negatywny).
4. Kurs na klasy centralne oraz seminarium na tytuły międzynarodowe organizuje wyłącznie Kolegium Sędziów Polskiego Związku Szachowego.
5. Przystąpienie do egzaminu na sędziego szachowego wymaga spełnienia następujących warunków:
 - a. posiadania ważnej licencji sędziowskiej (nie dotyczy klasy młodzieżowej i trzeciej)
 - b. wniesienia opłaty zgodnie z Komunikatem Organizacyjno-Finansowym PZSzach.
6. Klasy sędziowskie są nadawane stopniowo (sędzia klasy III nie może bezpośrednio uzyskać klasy I).
7. Klasy okręgowe nadają Kolegia Sędziów Wojewódzkich Związków Szachowych w oparciu o wewnętrzny regulamin, a klasy centralne Kolegium Sędziów Polskiego Związku Szachowego w oparciu o swój regulamin.
8. Osoba, która ma 16-18 lat, nie ma na koncie kar dyscyplinarnych (także w szkole), oraz zda egzamin przed właściwą komisją (wymogi jak na III klasę) może uzyskać tylko klasę młodzieżową, odpowiadającą klasie trzeciej.

§ 4 Wymagania stawiane przed kandydatem na określoną klasę sędziowską

1. Kandydat na sędziego klasy drugiej musi sędziować minimum cztery turnieje jako sędzia rundowy, w tym przynajmniej dwa rozgrywane tempem, umożliwiającym wypełnienie norm na kategorie szachowe.

2. Kandydat na sędziego klasy pierwszej musi sędziować minimum pięć turniejów szachowych, w tym przynajmniej trzy turnieje rozgrywane tempem umożliwiającym wypełnienie norm na kategorii szachowe. Jeden z turniejów z normami musi prowadzić jako sędzia główny.
3. Kandydat na sędziego klasy państwowej musi sędziować minimum sześć turniejów szachowych, w tym przynajmniej cztery turnieje rozgrywane tempem umożliwiającym wypełnienie norm na centralne kategorie szachowe. Trzy z wymienionych turniejów musi prowadzić jako sędzia główny, i co najmniej w dwóch z nich musi być możliwość wypełnienia norm na centralne kategorie szachowe.
4. Tytuły FIDE Arbiter i International Arbiter są nadawane przez Międzynarodową Federację Szachową, na wniosek Kolegium Sędziów PZSzach, w oparciu o regulaminy nadawania tytułów dostępne w „Handbook” FIDE.
5. Aby ubiegać się o sędziowski tytuł międzynarodowy należy:
 - a. Złożyć wniosek wraz z załącznikami (wzór i załączniki dostępne są w Handbooku FIDE do Przewodniczącego Kolegium Sędziów PZSzach lub upoważnionego Członka Kolegium
 - b. Przewodniczący lub upoważniony Członek Kolegium sprawdza, czy wniosek spełnia wymagania FIDE, czy sędzia nie jest zawieszony, względnie ukarany lub nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne
 - c. W przypadku spełnienia wymagań z pkt. a) i b), wniosek na tytuł FA lub IA jest wysyłany do FIDE, wraz z wymaganą dokumentacją, za pośrednictwem Polskiego Związku Szachowego.
 - d. W przypadku zastrzeżeń przewodniczący Kolegium Sędziów zawiesza lub odrzuca wniosek informując o tym wnioskodawcę w formie pisemnej.

§ 5. Kompetencje sędziego

1. Sędzia klasy młodzieżowej może być sędzią asystentem na wszystkich zawodach, lub sędzią głównym na turniejach z możliwością zdobycia do IV kategorii włącznie, za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego.

Sędzia klasy młodzieżowej za zgodą Kolegium może być sędzią głównym w małych turniejach szachów szybkich i błyskawicznych oraz na odpowiedzialność organizatora może być sędzią pojedynczych meczów ligowych - ligi wojewódzkiej. Sędzia klasy młodzieżowej powinien mieć swojego opiekuna merytorycznego, którym może być doświadczony sędzia klasy, co najmniej I lub właściwe kolegium sędziów. Opieka merytoryczna polega na wspólnym analizowaniu zaistniałych przypadków i podjętych decyzji, doradzaniu, odpowiadaniu na pytania odnośnie przepisów i pracy sędziego, ocenie pracy i sprawozdań.

2. Sędzia trzeciej klasy może być sędzią asystentem na wszystkich zawodach, lub głównym, za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego, na małych lokalnych imprezach klasyfikowanych okręgowo z wyłączeniem imprez klasyfikowanych centralnie.
3. Sędzia klasy drugiej może pełnić obowiązki sędziego głównego w zawodach szczebla wojewódzkiego, a za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Polskiego Związku Szachowego zawody klasyfikowane centralnie.
4. Sędziowie klas okręgowych nie mogą pełnić funkcji sędziego głównego na zawodach klasyfikowanych przez FIDE.
5. Sędzia klasy pierwszej może pełnić obowiązki sędziego głównego w imprezach centralnych, klasyfikowanych przez PZSzach i FIDE niższej rangi niż Mistrzostwa Polski.
6. Sędziowie klasy państwowej i klas międzynarodowych mogą pełnić wszelkie funkcje sędziowskie w turniejach krajowych i międzynarodowych.
7. Niektóre zawody międzynarodowe mogą sędziować wyłącznie sędzia klasy FIDE lub sędzia klasy międzynarodowej FIDE.
8. Przy sędziowaniu zawodów zgłoszonych do FIDE wymagana jest licencja sędziowska FIDE.
9. Sędzia szachowy ma prawo do:
 - a. używania tytułu sędziego szachowego,
 - b. noszenia odznak i emblematów sędziowskich,
 - c. otrzymywania honorarium i innych świadczeń wynikających z odrębnych przepisów, wydawanych przez Polski Związek Szachowy, ECU i FIDE oraz organizatorów zawodów.

§ 6. Obowiązki sędziego szachowego

1. Przed zawodami sędzia jest zobowiązany do:
 - a. zapoznania się z regulaminem zawodów lub jego opracowania w porozumieniu z organizatorem,
 - b. sprawdzenia miejsca gry, jakości sprzętu szachowego oraz zapewnienia niezbędnych druków do prowadzenia zawodów,
 - c. ustalenia zakresu działania podległych sędziów i personelu pomocniczego,
 - d. przeprowadzenia odprawy technicznej.
2. W trakcie zawodów sędzia jest zobowiązany do:
 - a. bezstronnego wykonywania powierzonych mu obowiązków,
 - b. wydawania orzeczeń zgodnych z obowiązującymi przepisami Polskiego Związku Szachowego, ECU i FIDE oraz regulaminem zawodów i zasadą zdrowego rozsądku,
 - c. wydawania decyzji spokojnie i w sposób jednoznaczny,
 - d. sprawnego przeprowadzania zawodów,
 - e. dbania o właściwe warunki gry na sali turniejowej.
 - f. Przestrzegania przepisów FIDE oraz regulaminów i komunikatów turniejowych.
3. Sędzia asystent jest zobowiązany do:
 - a. stałej obecności na sali turniejowej podczas trwania zawodów,
 - b. wydawania orzeczeń jako pierwsza instancja,
 - c. nadzorowania przebiegu gry zgodnie z przepisami oraz regulaminem zawodów.
4. Sędzia główny:
 - a. pełni funkcję instancji odwoławczej od decyzji sędziego asystenta, a jego decyzje są ostateczne w czasie trwania zawodów,
 - b. ma wyłączność w sprawach interpretacji regulaminu zawodów z chwilą zakończenia odprawy technicznej,
 - c. odpowiada za prawidłowe prowadzenie zawodów i informacje o rezultatach sportowych,

- d. sporządza sprawozdanie z zawodów i inne dokumenty jeżeli wymaga tego specyfika zawodów, które powinien wysłać do odpowiednich agend PZSzach i WZSzach, zgodnie z rangą imprezy w terminie 7 dni od zakończenia turnieju.

§ 7. Przepisy końcowe

1. Tytuł sędziego szachowego nadawany jest dożywotnio.
2. Kara, nałożona na sędziego, jako zawodnika, działacza, czy obywatela, powoduje zawieszenie uprawnień sędziowskich, przynajmniej na czas jej odbywania. O ewentualnym dłuższym okresie zawieszenia uprawnień decyduje instancja, która nadała uprawnienia sędziemu.
3. Warunkiem niezbędnym do sędziowania jakichkolwiek zawodów szachowych jest posiadanie licencji sędziowskiej oraz uiszczenie opłaty sędziowskiej za dany rok odnotowanej w Centralnym Rejestrze PZSzach.
4. Sędziowie są zobowiązani do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji i uzupełniania wiedzy w zakresie nowych przepisów wydawanych przez FIDE i Polski Związek Szachowy oraz nowych programów komputerowych kojarzenia par itp.
5. Sędziowie klas centralnych i międzynarodowych są zobowiązani do uczestniczenia w Ogólnopolskich Konferencjach Sędziów Szachowych przynajmniej raz na 2 lata pod rygorem zawieszenia licencji sędziowskiej i uprawnień do sędziowania turniejów do czasu udziału w Ogólnopolskiej Konferencji Sędziów Szachowych
6. Szczegółowe przepisy, dotyczące działalności sędziowskiej, biuletyny i tłumaczenia przepisów wydaje Kolegium Sędziów PZSzach oraz Wojewódzkie Kolegia Sędziowskie, w zakresie posiadanych uprawnień.